

MİLLÎ FOLKLOR DERGİSİNDE YAYIMLANAN DESTAN KONULU ÇALIŞMALARIN TENKİDLİ BİBLİYOGRAFYASI¹

Ali KARADAVUT*

Destanlar, bir milletin kültürünü, hayat felsefesini, duygu ve düşüncesini, sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan aynalarıdır. Bu yönü ile destanlar canlılığını her dönem korumaktadırlar. Doğrudan tarihi birer belge olmamakla birlikte tarihe kaynaklık ederler. Destanlar sayesinde toplumsal olayların ve olguların gelişim ve oluşum süreci takip edilebilir.

Destanlar tarih sahnesine çıktığı ilk günden itibaren gücü, doğruluğu ve adaleti kendisine şiar edinen Türk boylarının, yaşadığı önemli olayları, belli bir gelenek içinde bize aktaran kültür ve sanat eserleridir.

Destanlar yüzlerce yıl insanların sosyal, iktisadi ve içtimai hayatında canlı bir şekilde yaşamıştır. Öyle ki kimi Türk boylarında Manas Destanı halen tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Destanlar, sadece birer öykü ve övünme anlatıları değil, bir toplumun sanat ve edebiyat hazinelerinin sergilendiği müzelerdir. Destanî eserler, yalnızca tarihte yaşamış veya yaşadığına inanılan kahramanların yaptıkları işler, gösterdikleri başarılar, fethettikleri ülkeler ve kazandıkları zaferlerden bahsetmezler. Destanlarımızda, göçler, yenilgiler, ihanetler, dostluk ve düşmanlıklar gibi, Türk boylarının çeşitli dönemlerde yaşadığı acılar, sıkıntılar ve sevinçler de geniş ölçüde yer almıştır.

---

¹ Karadavut, Ali, "Millî Folklor Dergisinde Yayınlanan Destan Konulu Çalışmaların Tenkidli Bibliyografyası", Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, 27 Mayıs 2010 (Seminer Çalışması)

* Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Yüksek Lisans Öğrencisi e-mail: alikaradavut@hotmail.com

Destanlar konusunda ülkemizde geniş çapta çalışmalar yapılmıştır ve yapılmaktadır. Son yıllarda özellikle Türk Dil Kurumu'nun "Türk Dünyası Destanlarının Tespiti, Türkiye Türkçesine aktarılması ve Yayımlanması Projesi" takdire şayandır. Bunun yanı sıra birçok kitap ve süreli yayın çalışmaları yapılmış ve yapılmaktadır.

Günümüzde Türk Destanları konusunda yayın yapan dergilerden birisi de Millî Folklor dergisidir.

İlk sayısı 1989 yılının bahar döneminde yayımlanan Millî Folklor, Öcal Oğuz, Türker Eroğlu, Murat Karabulut ve Nejdet İlhan'dan oluşan bir çekirdek kadroyla yola çıkar. 2010 yılına geldiğimizde uluslar arası indexler tarafından taranan bir dergi haline gelmiştir.

Akademik yayınların niteliğine ve güvenilirliğine önemli katkı sağlayan hakemlik sistemini devreye sokması, Millî Folklor'un kurumsallaşarak kalıcı bir süreli yayın olma arzusuyla birleşmiş ve başarısını perçinleyen bir gelişme olmuştur. Dergiye gönderilen her yazının, yayımlanmadan önce mutlaka alanında Türkiye'de ve dünyada uzman olarak kabul edilen iki hakemin onayını alması gerekiyor. Millî Folklor'un hakem kurulunda halkbilimi alanında uzmanlaşmış önemli adlara rastlıyoruz.

Millî Folklor' da, araştırmacıların belirli bir konudaki bilgilere kolaylıkla ulaşmasını sağlayacak özel dosyalara da yer veriliyor. Bu özel dosyalar arasında, Dede Korkut ve Köroğlu ile ilgili olanları (sayı 4 ve 37), Azerbaycan'ı tanıtan dosyayı (sayı 5), Nevruz (sayı 25, 29/30, 37, 53), Hıdrellez (sayı 54) ve âşık edebiyatı (sayı 44) dosyalarını, ayrıca, birçok hocamızın adına özel sayılar yayımlanmıştır. Son sayı Prof. Dr. İlhan BAŞGÖZ'e armağan edilmiştir. Dergi,

Millî Folklor Türk Dünyası Folklor Dergisi adıyla yayın hayatına başlamıştır. 34. sayısından itibaren yayın hayatını Millî Folklor Uluslar arası Kültür Araştırmaları Dergisi olarak devam ettirmektedir

Türkiye üniversitelerinden doçent ve profesör kadrosunda bir çok halk edebiyatçının yazıları yayınlanmaktadır.

Millî Folklor dergisinin amacını Prof. Dr. Öcal Oğuz dört madde halinde açıklamıştır;

a) Türkiye ve öteki Türk ülkelerindeki Halkbilimi ve Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) çalışmalarını yayımlamak, bu çalışmaları yerelden ulusala, ulusaldan bölgele ve bölgeselden uluslararası düzeye taşımak,

b) Dünyadaki halkbilimi ve SOKÜM çalışmalarını izlemek

c) Halkbiliminin ve SOKÜM'ün Korunması Sözleşmesi'nin kuramsal ve yöntemsel gelişmesine katkı sağlayacak her türlü çalışmayı –Türkçe (Latin harfli olmak kaydıyla öteki lehçeler) veya Latin harfli uluslararası dillerden birinde yayımlamak,

d) Halkbiliminde "Türk Okulu"nun kurulmasına öncülük ederek, Türk halkbilimi ve SOKÜM çalışmalarının dünya halkbilimi ve SOKÜM çalışmaları içinde yer almasına katkı sağlamak.

Biz bu çalışmamızda Millî Folklor dergisinin ilk sayısından itibaren destan konusu üzerine yayınlanmış 133 adet makale tespit ettik. Bunlardan 63'ü kahramanlık, 40'ı Dede Korkut, 18'i Âşık Destanları, 11'i de Köroğlu ile ilgili yazılardır.

Bu 129 makale arasında yabancı bilim adamlarının çalışmalarında eviri olarak yayınlananları eledikten sonra dört ana başlık şeklinde tasnif ettik. Bunlar;

- 1- Kahramanlık
- 2- Dede Korkut
- 3- Köroğlu
- 4- Aşık Destanları

Dört ana başlık halinde tasnif ettiğimiz çalışmalardan ulaşabildiğimiz elli civarındaki makalenin tenkidli bibliyografya çalışmasını yaptık.

KAHRAMANLIK DESTANLARI TENKİTLİ BİBLİYOGRAFYASI

AÇA, Mehmet, “Köne Epos (Arkaik Destanı) Kavramı ve Türk Halk Hikâyelerindeki Âşıklara Mahsus Evlilik Konusunun Kaynaklarından Alplara Mahsus Evlilik”, 47, 11-21 (2000)

Yazıda, “arkaik destan” (köne epos) kavramı ve bu adla adlandırılan metinlerin genel özellikleri üzerinde durulmuş, Rus ve Türk araştırmacıların Altay, Tuva, Hakas gibi Türk topluluklarına ait kahramanlık ve alplara mahsus evlilik konulu metinleri, adlandırma konusundaki farklı görüşleri aktarılmıştır.

Arkaik kahramanlık konulu destanlarda işlenen evlilik “alplara mahsus evlilik” olarak adlandırılmış ve bu konudan yola çıkarak günümüz aşk konulu halk hikâyelerinin kaynakları meselesinde yeni yaklaşımlar ortaya konulmuştur.

AÇA, Mehmet, “Türk Destancılık Geleneğine Bütüncül Yaklaşabilme ve Alp Kavramı Üzerine Bazı Yeni Yaklaşım Denemeleri”, 48, 5-17 (2000)

Bu makalede, farklı Türk topluluklarının destancılık geleneklerinin mukayesesi, Türk destanlarının din, medeniyet kavramları ve tarihi gelişim çerçevesinde tasnifi gibi bazı problemlerine dikkat çekilmiştir. Daha sonra, Şamanizm, Kök Tanrı, Tabiat ve Atalar Kültü kavramları gözden geçirilmiştir.

Alp kavramı, Türklerin en eski dini olan Kök Tanrıçılıkla birlikte ele alınmıştır. Alp kavramı, Batı Türkleri ve Doğu Türkleri (Güney ve Kuzey Sibiryaya) yaşadıkları bölgeler olmak üzere iki grupta ele alınmıştır.

AÇA, Mehmet, “Özbek Türklerinin Destancılık Geleneği Üzerine Notlar”, 53, 78-93 (2002)

Bu yazıda, Özbek Türklerinin destancılık geleneği, destan kavramı, destan anlatıcıları, icra teknikleri, destanların konuları ve şekil özellikleri yönleriyle ele alınmıştır. Ayrıca Özbek destancılık geleneğinin şekillenmesini ve gelişmesini sağlayan destancılık mektepleri de önde gelen temsilcileri ile birlikte tanıtılmıştır.

AÇA, Mehmet, “Şamanlığa Geçişteki Ölüp Dirilme Ritüelinden Türk Destanlarındaki Ölüp Dirilmeye”, 54, 75-85 (2002)

Bu yazıda, Türk destanları ve halk hikâyelerinde görülen “öldürülen kahramanın yeniden dirilmesi” motifi, genellikle tabiatın ölüp dirilmesi, öldürülen kahramanın yeniden dirilerek intikam almak istemesi gibi nedenlerle reenkarnasyon (yeniden bedenlenme) inancına bağlanarak açıklanmıştır. Destanlarda yer alan öldürülen bahadırın yeniden dirilmesi motifinin Şamanlığa geçişte görülen ölüp-dirilme ritüeli ile olan bağlantısı ortaya konulmuştur.

AÇA, Mustafa, “Yirtöşlik Destanının Sibiryaya (Tümen) Türkleri Eş Metnindeki Olağanüstü Yardımcı Kahramanlar Motifi Üzerine Bir Deneme”,51 ,65-74 (2001)

Türk dünyası folklor araştırmalarında mukayeseli metin incelemelerinin önemi, her geçen gün biraz daha artmaktadır. Bu yolda yapılan çalışmalar, yeni yaklaşımların da ışığında Türk dünyası folklorunu bütünleştirici bir bakış açısı içerisinde gerçekleştirilme yolundadır. Bu bağlamda, araştırmaya konu olan olağanüstü yardımcı kahramanlar motifi ve bu motifi bünyesinde barındıran muhtelif türler mukayeseli olarak ele alınmıştır.

ADIGÜZEL, Sedat, “Başkurt Destanı Akbuzat’ın Epik Kurallara Göre İncelenmesi”, 44, 24-34 (1999)

Bu makalede yazar; Axel Olrik’in ortaya koyduğu “epik kurallar” çerçevesinde Başkurt Destanı Akbuzat’ı 13 başlık altında incelemiştir. Bunlar sırasıyla giriş ve bitiş kuralı, yineleme kuralı, üçler kuralı, bir sahnede iki kuralı, ikizler kuralı, son durumun önemi kuralı, kalıplaştırma kuralı, büyük tablo sahnelerinin kullanılması kuralı, sagenin mantığı kuralı, tek entrika kuralı ve dikkati başkahraman üzerinde toplama kuralıdır.

ÇINAR, Ali Abbas, “Türk Destanlarında Alp Tipi At”, 56, 153-157 (2002)

Bu yazıda, Alp tipi atın kaderi ile kahramanın kaderinin birbirine bağlılığı, destanlarda başyardımcılardan biri ve en önemlisinin at olduğu vurgulanmış. Kahramanın büyümesiyle birlikte onun arkadaşı, yanında yoldaşı, dostu, sırdaşı olan atın da hazır hale geldiği belirtilmiş. Göktürk yazıtları ve Divan-ı Lügat’it

Türk'ten başlayarak bazı Türk destanlarından (Manas, Köroğlu, Kırk Kız...) hareketle alp tipi atın özellikleri verilmiştir.

EKİCİ, Metin, “Destan, Araştırma ve İncelemelerinde Kullanılan Bazı Terimler Hakkında-I”, 53, 27-33 (2002)

Yazar bu makalenin amacını, Türk halk bilimi araştırmacılarının ve özellikle de destanlar konusunda araştırma ve inceleme yapan öğrencilerin dikkatlerini Türk dünyası ve dünya destanlarını araştırma ve incelemede kullanılan önemli bazı terimlere çekmek. Yapılacak araştırma ve incelemelerde kullanılacak teorik ve metodik yaklaşımlarda bu terimlerin nasıl kullanıldığını ve kullanılabileceğine dair bazı açıklamalarda bulunmak olarak ifade ettikten sonra konu ile ilgili 11 terim hakkında tanımlamalar yapmıştır.

EKİCİ, Metin, “Destan Araştırma ve İncelemelerinde Kullanılan Bazı Terimler Hakkında II”, 54, 11-18 (2002)

Bu yazıda, Türk ve dünya destan araştırmalarının tanım tasnif ve incelemelerinde çok kullanılan bazı terimler açıklamıştır. İlk kısmında toplam on bir terimi ele aldığı makalenin, bu kısmında altı terim ele almıştır. Bu altı terimin bir kısmı şekil, bir kısmı ise anlatıcı ve türle ilgilidir.

ERGUN, Pervin, “Altay Destanlarında ve Anadolu Türk Masallarında Tastarakay- Keloğlan, 68, 78-84 (2005)

Yazar bu makaleyi hazırlamaktaki amacının, Keloğlan’ın Türk malı olduğunu tekrar kanıtlamak değil, dünya görüşümüzde değişen yerini gözler önüne sermek olduğunu söylemiştir. Altay destanlarının karakteristik motifi olan “Tas, Tastarakay” ile Anadolu Türk masallarının ünlü tipi “Keloğlan” aynı kökten geldiğini ifade etmiştir. Bu konu üzerine çalışma yapanlar hakkında bilgi vermiş, Keloğlan ve Tastarakay arasındaki benzerlik ve farklılıkları vurgulamıştır.

FEDAKAR, Selami, “Alpamış Destanı ve Bey Böyrek Hikâyesi Arasında Bir Karşılaştırma”, 51, 51-64 (2001)

Başkurt ve Tatar Türklerinin “Alıpmenşen”, Altay Türklerinin “Alıp Manas”, Kazak ve Karakalpak Türklerinin “Alpamıs”, Özbek Türklerinin ise “Alpamış” diye adlandırdıkları destan, Türk Destan geleneği içinde yaratılan en parlak ve en müstesna anlatılardan biridir. Alpamış Destanı, birçok Türk boyunda mevcut olmasına rağmen, en zengin ve orijinal şekilde Özbek Türkleri arasında bilinmekte ve anlatılmaktadır.

Alpamış Destanı’nın Batı Türkleri’ndeki versiyonu olarak kabul edilen bir başka anlatma, Dede Korkut Kitabı’ndaki hikâyelerden biri olan Bamsı Beyrek Hikâyesi’dir. Alpamış Destanı arasındaki benzer ve farklı noktalar daha önce yapılmış araştırmalara konu olmuştur. Bu makalede yazar, Alpamış ve Bey Böyrek anlatmalarının ana olay örgüleri arasında karşılaştırma yaparak iki

anlatma arasındaki benzer ve farklı yönleri ve bunların sebeplerini aydınlatmaya çalışmıştır.

GÜVEN, Merdan, “Oğuz Kağan Destanında Hayvanlar”, 57, 82-91 (2003)

Oğuz Kağan destanında adı geçen hayvanlar, Türk mitolojisinde önemli yere sahiptir. Bu hayvanlardan kurt ve at, destanda sıkça bahsedilir. Oğuz Kağan, korkunç bir gergedanı öldürmek için önce bir geyiği sonra da bir ayıyı öldürür. Oğuz Kağan, güçlü atı ile seferlere çıkar. Ona bir bozkurt yol gösterir. Ganimetleri öküz, at ve katırla çekerler. Oğuz Kağan oğullarına daima birlik olmaları için öğüt verir. Bu yazıda Oğuz Kağan destanında geçen hayvanlar motif olma özellikleri ve Türk kozmogonisinde ki manaları da göz önünde bulundurularak incelenmiştir.

KINACI, Cemile, “Manasçılık ve Kadın Manasçılar”, 70, 74-78, (2006)

Yazar bu yazıya, Kırgız Türklerinin destanı Manas'ı icra eden Manasçılar hakkında bilgi vererek başlar. Kadın manasçıların yetiştirilmesinin Ekim İhtilali'nden sonra başladığını ifade ederek en büyük üç kadın Manasçı olan Ahyman Musa Kızı, Seyde

Deydi Kızı ve Seydene Moldoke Kızı'nın hayat hikâyelerini ve nasıl Manasçı olduklarını anlatır

**KİRİŞÇİOĞLU, M. Fatih “Yakutların Menşei Üzerine Bir Destan Metni”,
15, 16-18 (1992)**

Bu yazıda yazar, Saadet Çağatay’ın “Türk Lehçeleri Örnekleri II” adlı eserinin içerisinde yer alan “Omogoy Baay, Elley Botur” isimli metinlerin tercümelerini vermiştir.

**OĞUZ, M. Öcal, “Mitolojimizde ve Ural Batır Destanında Başlangıçtaki
Sonsuz Su”, 38, 22-24 (1998).**

Bu yazıda, “başlangıçta sonsuz su motifi”nin eskiliği üzerinde durulmuş, bu motifin Asya ve diğer kıtalardaki başka kültürlerde de var olduğunu ancak bunun Türk Kozmolojisinde var olan şekliinden farklı olduğunu göstermek ve motifin eskiliği konusunda ki fikirleri desteklemek amacıyla Ural Batır destanından yola çıkarak başlangıçtaki sonsuz su motifini ele alınmıştır.

OĞUZ, M. Öcal, “Destan Tanımı ve Eski Türk Destanları”, 62, 5-7 (2004)

Yazıda, destanın tanımı yapılarak bir edebiyat eseri olduğu üzerinde durulmuş, kimi araştırmacılarca “destan” olarak tanımlana gelen kimi “Türk Destanları”nın gerçekte destan olup olmadığı sorgulanmıştır.

ÖZCAN, Tarık, “Oğuz Kağan Destanının Kahramanlık Mitosu Bakımından Çözümlemesi”, 57, 76-81 (2003).

Bu yazıda yazar, Mitoloji ve Mitos kavramlarını örneklerle açıklayarak başlar. Yazının ilerleyen bölümlerinde Oğuz Kağan’ın kahramanlık mitosu bakımından incelemesini yapar. Bunu Oğuz Kağan’ın fiziksel ve ruhsal özellikleri ile liderlik vasıflarından yola çıkarak gösterir.

ÖZTÜRK, Ali Özgün, “Bir Kırgız Destanı: Mendirman”, 74, 34-37, (2007)

Bu yazıda yazar, Kırgız Destan dünyası hakkında bilgi verdikten sonra Kırgızların küçük bir destanı olan Mendirman’ın yazıya geçirilişi, nüshaları ve destan üzerine yapılan çalışmalar hakkında bilgiler verir. Ayrıca Mendirman destanın özeti ve son olarak destanda geçen atasözleri de verilir.

YILDIZ, Naciye, “Manas Destanında Hoşgörü”, 26, 47-50 (1995).

Yazar bu yazıya Manas Destanı’nın Türklerin En büyük ve en hacimli destanı olduğu, Türk boyları açısından ansiklopedik bir özellik taşıdığına vurgu yaparak başlar. Yazıyı yazma sebebini, 1995 yılının tüm dünyada “Hoşgörü Yılı” olarak ilan edilmesi ve aynı zamanda “Manas Destanının 1000. yılı” olarak da kabul edilmesi, bu iki konuyu bir arada işleme düşüncesi olarak ifade eder. Manas Destanı’nda hoşgörü ile ilgili örnekleri izahlı bir şekilde gösterir.

YÜCEL, Ayşe, “Masalarda Dev ve Yaratılış Destanındaki Benzerleri”, 39, 38-45 (1998).

Yazar bu yazıya, masalarda ve destanlarda geçen dev ve benzeri yaratıklar konusunda ilgili bilim adamlarının tanımlamaları ile başlar. Dev ve benzeri yaratıkların efsane, masal ve destanlardaki fonksiyonlarından bahseder. Bunları, yaşadıkları yerler, yaşama biçimleri, fiziki özellikleri ve davranışları başlıkları altında inceler. Yazının son kısmında, destanlarda devler ile Erlik'in birbirlerinden farklı olmakla birlikte benzer yönlerinin bulunduğunu ifade eder.

DEDE KORKUT DESTANI TENKİTLİ BİBLİYOGRAFYASI

BAŞGÖZ, İlhan, “Dede Korkut Destanında Epitetler”, 37, 23-35 (1998)

Bu yazı, epitetler üzerine yapılan çalışmaların her zaman manzum destanlar üzerine olduğu ve Dede Korkut destanlarının mensur olarak yazıya geçirildiği. Epitetlerini tespit etmenin de ilginç olacağı ifadeleriyle başlar. Yazar, Dede Korkut’u yazıya geçirenin gelenek hakkında bilgili olduğuna işaret eder. Eser hakkında bilgiler verdikten sonra Dede Korkut’taki epitetleri 2 bölümde inceler. Bunlar sırasıyla; kısa ve isme bağlı epitetler, uzun söz kalıpları. Kısa ve isme bağlı epitetleri on yedi alt başlığa ayırırken uzun söz kalıplarını Dede Korkut boylarında örnekleriyle anlatır.

DUYMAZ, Ali, “Oğuz Kağan Destanı’ndan Dede Korkut Kitabı’na Kahramanlarının Beden Tasvirlerinin sembolik Anlamları Üzerine Değerlendirmeler”, 76, 59-62 (2007)

Bu makalede Oğuz Kağan ve Dede Korkut bağlamında kahraman tasvirleri, bu tasvirlerdeki semboller, bu sembollerin anlamları, kullanılma nedenleri gibi konular üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır. Bu şekilde bu anlatmaları yaratan

insanların inanç ve değerler sistemi, siyasi ve sosyal yapısı, kozmik merakları, evreni ve eşyayı algılama tarzları üzerine bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

ERCİLASUN, Ahmet Bican, “Salur Kazan Kimdir?”, 56, 22-33 (2002)

Bu makalede Dede Korkut boylarında geçen olay ve şahısların zamanı araştırılmıştır. Salur Kazan ve arkadaşlarının yer aldığı boylardaki şahıs ve olayların Türgişler döneminde olduğu sonucuna varılmış ve Türgiş hükümdarı Sulu Kağan ile Salur Kazan'ın aynı şahsiyet olduğu üzerinde durulmuştur. Çin kaynakları'nda bulunan Sulu Kağan'ın ganimeti dağıtmaması üzerine çıkan olaylar ile Dede Korkut Kitabı'nın 12. boyunda yer alan Salur Kazan'ın ganimeti dağıtmaması arasındaki benzerliğe dikkat çekilmiştir.

ERCİLASUN, Ahmet Bican, “Deli Dumrul İle Kazakların Korkut Atası Arasında Bir Mukayese”, 37, 13-16 (1998)

Bu yazıda, Kazak Türkleri arasında bir efsane olarak anlatılan Dede Korkut'un ölümden kaçması hadisesi ile Deli Dumrul'un Azrail ile olan mücadelesi karşılaştırılır. Ardından Dede Korkut Boylarında kahramanların birden çok boyda yer alması ancak Deli Dumrul'un sadece kendi boyunda bahsinin geçmesiyle Dede Korkut ve Deli Dumrul'un aynı kişi olabileceği üzerinde durulmuştur. Yazıda Bazı motiflerin boylarda ki ortak kullanımı hakkında açıklamalar da yer alır.

ERGUN, Metin, “Türk Ağaç Kültü İnancının Dede Korkut Hikâyelerindeki Yansımaları”, 47, 22-30 (2000)

Bu yazıda yazar ilk olarak mitolojiye bakış açısını ve ağacın mitolojideki yerini açıklar. Türk mitolojik düşünce sisteminde ağaç kültürünün mânâsı ve yeri hakkında bilgi verir. Ağacın kutsal olarak kabul görmesi için gerekli olan unsurlarını altı madde halinde sıralar. Dede Korkut Kitabı'nın Türk mitolojisini yaşattığını ifade ederek ağaç kültürünü kitaptaki boylardan örnekler vererek açıklar.

GÖNEN, Sinan, “Dede Korkut Hikayeleri’nden Günümüze Yansıyan Evlilik Adetleri”, 69, 62-71 (2006)

İnsan yaşamında en önemli olaylardan birisi evliliğdir. Kendisini bu olaya hazır hissedenden herkes, çeşitli âdetlerle örölmüş olan bu geçiş döneminde ailesinin ve kendisinin üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmek zorundadır. Hiç şüphesiz insan yaşamını çevreleyen evlilik âdetlerinin bir öncesi vardır. Bu makalede eski dönemlere ışık tutan en önemli eserlerimizden Dede Korkut Hikâyeleri'nde geçen evlilik âdetlerinin günümüzdeki geçerliliği incelenmiştir. Yazar; âdetlerin yaşamdaki geçerliliği hâlâ devam etmekte olduğunu vurgulamıştır.

GÜLMEN, Nuriye, “Axel Olric’in Epik Yasaları Işığında ‘Salur Kazanun Evi Yagmaladugi Boyu Beyan Eder’ İsimli Hikâyenin Okunması”, 79, 14-20, (2008).

Dede Korkut Oğuznameleri’nin sözlü kültüre mi yoksa yazılı kültüre mi ait olduğu tartışmalı bir konudur. Bu çalışmada, Oğuznamelerin ikincisi olan “Salur Kazanun Evi Yagmalandugi Boyu Beyan Eder” isimli hikâye Axel Olric’in belirlediği “Halk Anlatılarının Epik Yasaları”na göre on iki başlık altında incelenmiş ve bu hikâyenin sözlü kültüre ait olup olmadığı tartışılmıştır.

GÜNAY, Umay, “Dede Korkut Hikâyelerindeki Karakterlerin Tahlili”, 37, 3-12 (1998)

Bu yazıda yazar, Dede Korkut Kitabındaki hikâyelerin, destan geleneğinden hikâye geleneğine geçişin önemli bir halkasını oluşturduğunu belirtir. Kahramanlık- kültür zihniyetinin temsil eden Türk atlı göçebe medeniyet ve kültürünün bir belgesidir der. Dede Korkut’ta ki kahramanların ve Dede Korkut’un karakter tahlillerini örnekler vererek ve geniş açıklamalarla yapar..

OĞUZ, M. Öcal, “Manas Destanı ve Dede Korkut Kitabı’nda Kardeşler Arası İlişkiler”, 31-32, 37-41 (1996).

Yazar bu yazıya, Türk kültürünün temelini oluşturan unsurun Türk boylarının birlikte yaşaması ve bu dönemlerde meydana getirdiği iki müstesna eser olan, Manas ve Dede Korkut'un benzerliği hususu ile başlar. Dede Korkut'un yazıya geçiriliş tarihi ile ilgili görüşlerini aktardıktan sonra Dede Korkut Kitabı'nda ki kardeşler arası ilişkiler ve günümüze yansımalarına değinir. Manas ve Dede Korkut boylarında ki kardeşler arası ilişkileri örnekler vererek açıklar.

ÖZKAN, Tuğba Saltık, “Kahramanın Yolculuğu Bağlamında Bamsı Beyrek ve Erginleme Süreci”, 81, 27-33 (2009)

Bu makalede Dede Korkut Kitabı'ndan “Bay Büre Beg Oğlu Bamsı Beyrek Boyı” adlı anlatı, kahramanın yolculuğu esas alınarak incelenmiştir. Kahramanın eylemleri, erginlenme ayinlerinin yapısında yer alan evrensel formülle birlikte okunmuştur. Bamsı Beyrek, olağanüstü doğumunun ardından bir erginlenme macerası olan yolculuğuna başlar. Sınavlarla dolu bu yolculukta başarılı olur ve erginlenmiş olarak evine, maceranın başladığı yere geri döner. Bu macera dairesel bir çizgi üzerinde gerçekleşir. Yola Çıkış, büyümenin işaretiyken erginlenme, sınavlarla dolu zorlu bir geçiş sürecidir, Geri Dönüş ise erginlenen, dönüşen kahramanın eski hayatını terk ederek erişkinlerin toplumuna girmesini ve yeniden doğuşunu simgeler.

SHERIDAN, R. Ashhan AKSOY, “Sözlü Formül Kuramı Işığında Dede Korkut Kitabı'na Bakış”, 79, 21-32, (2008)

Bu yazıda, Dede Korkut anlatılarına yönelik incelemelerde, yazılı kültürel yaklaşımların etkisinde oluşan “metin odaklı” tutumun terk edilerek, bunun yerine, sözlü kültürel üretime dayanan bu anlatıların “sözlü formül kuramı” bağlamında yeniden değerlendirilmesi önerisi getirilmektedir. Bu çalışmada, Dede Korkut anlatılarının sözlü formüle dayalı kalıpsal doğası ele alınacak ve anlatıların sonunda yer alan “yom” bölümleri temel inceleme konusu yapılarak, anlatıların içerik bağlamının, ozanların söz konusu bölümleri söylerken gerçekleştirdikleri kalıp kullanımına yansıyor yansımadağı ikincil bir soru olarak gündeme getirilmiştir.

UÇ Himmet, “Dirse Han Oğlu Boğaç Han Hikayesi”, 60, 47-56 (2003).

Yazar bu yazıda; Dede Korkut Hikâyelerinin hem Türk hikâyeye tarihinin hem de dünya hikâyeye tarihinin atası olabilecek bir muhteva ve teknik derinliğe sahip olduğunu söylemiştir. Dede Korkut Hikâyelerinin hem realist, hem fantastik çizgisi, temalara kazandırılan boyutları ile modern dönem roman sanatının vardığı olgunluklar seviyesindedir diyerek hikâyelerin ilki üzerinde yorumlamalar yapmıştır.

YILDIRIM, Dursun, “Dede Korkut ve Yunus Emre’de Hayat, Tabiat, Tanrı ve Ölüm”, 37, 17-22 (1998)

Yazar bu yazıda, Dede Korkut hikâyelerinin teşekkül ettiği göçebe Oğuz Türkleri ile Yunus Emre’nin yaşadığı Anadolu da yerleşik hayata geçmiş olan Türklerin,

hayat, tabiat, Tanrı ve ölüm olgularını benzerlik ve farklılıkları ekseninde karşılaştırmalı olarak incelemiştir.

YILDIZ, Naciye, “Dede Korkut Hikâyelerinde ve Manas Destanında Ağaç”, 37, 47-50 (1998).

Yazar bu yazıda, ağacın eski Türklerde önemli kùltlerden biri olduğuna işaret eder. Dede Korkut Hikâyeleri ve Manas'ta, ağaç motifinin ortak inancın ve ortak kùltürün ifadesi olarak yer aldığını görmekteyiz dedikten sonra her iki eserden de ağaç kùltü ile ilgili örnekler verir.

KÖROĞLU DESTANI TENKİTLİ BİBLİYOGRAFYASI

ÇETİN, İsmet, “Türk Destan Kahramanları ve Köroğlu”, 39, 46-52, (1998)

Yazar bu yazıya, Lord Raglan'ın “Geleneksel Kahraman Kalıbı” diye nitelendirdiği görüşlerini açıklayarak başlar. Destan kahramanlarının, yaşadıkları toplumun özelliklerini taşıdıklarını ifade eder. Bu bağlamda Türk destan kahramanları; Oğuz Kağan, Manas, Edce Batır, Kblandı Batır, Er Sayın, Çora Batır, Alıp Manaş, Çibetey Han, Er Samır, Salur Kazan son olarak da Köroğlu'ndan bahseder. Son kısımda Köroğlu'nun menşei konusunda ki münakaşalara değinir ve Köroğlu'nun geleneksel Türk Kahraman kalıbına uyduğu yargısına varır.

ERGUN, Metin, “Ural Batır, Akbuzat ve Köroğlu Destanları Arasındaki Benzerlikler”, 49, 13–15 (2001)

Yazar bu yazıda; Köroğlu, Ural Batır ve Akbuzat destanlarını motifler (ağaç, at, ölümsüzlük suyu...) ve mitolojik kökenleri bakımından karşılaştırmış, bu üç destanında birden çok benzer yönünün olduğunu tespit etmiştir. Destanlarda ki motiflerin kültür köklerinin aynı olduğunu ve aynı mitolojik dünyadan doğduklarını ifade etmiştir

EKİCİ, Metin, “Anadolu Sahası Köroğlu Anlatmalarında Kadın Tipleri”, 44, 10-17, (1999)

Bu yazıda, Türk yazılı ve sözlü yaratmalarında kadınlarla ilgili unsurların erkeklerle ilgili unsurlar kadar yaygın olduğu vurgulanıyor. Yazar bu çerçevede Köroğlu'nun Anadolu anlatmalarında kadın unsurları üzerinde değerlendirmelerde bulunuyor. Yazar, Köroğlu anlatmalarında kadın unsurunu üç başlıkta inceliyor. Bunlar sırasıyla, Köroğlu'nun ve keleşlerinin evlenmeyi düşündüğü kadın tipleri, Köroğlu ve keleşlerine yardımcı kadın tipleri, Köroğlu ve keleşlerine kötülük yapan kadın tipleridir. Son kısımda ise Köroğlu anlatmalarında âşık olma motifini incelemiştir

KIRBAŞOĞLU, “Filiz: Köroğlu'nun Özbek Varyantları Üzerinde Bir inceleme”, 33, 31-35 (1997)

Bu yazıda, Köroğlu'nun günümüzde yazılı ve sözlü kaynaklarda yaşadığı ve Özbekler arasında önemli bir yeri olduğu vurgulanmaktadır. Yazar, Özbek varyantlarının büyük ölçüde bilinmesine karşın uzun süre incelenmediğini belirtir. 1992 ve 1995 yıllarında konu ile ilgili çalışmalar yapmak üzere Özbekistan'a giden yazar burada çalışmalar yapar. Köroğlu varyantlarını iki büyük alana ayırır. Bunlar sırasıyla; Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Türkiye vb. varyantları ve Özbek, Kazak, Karakalpak, Türkmen vb. Orta Asya

varyantlarıdır. Yazar bu çalışmada Özbek varyantları üzerinde detaylı bir incelemede bulunmuştur.

ŞİŞMAN, Bekir, “Köroğlu Destanı’nın Kazak Varyantındaki Tarihi, Sosyo-Kültürel Unsurlar”, 45, 52-59 (2000)

Yazar bu yazının giriş kısmında Köroğlu’nun Kazak varyantının konusu hakkında bilgi verir. Kazak varyantlarının tamamında Kızılbaşlarla olan mücadeleler konu edildiğini belirterek bunun sebebini mitolojide geçen İran-Turan savaşlarına kadar götürür. Destanı yedi ana bölüme ayırarak özetler. Türklerin tarihte başka kavimlerle olan mücadelelerinin de destanın konuları içerisine girmiş olduğunu söyler. Destanda geçen, At ve atçılık, ipek, değerli eşyalar, av ve avcılık, yaylacılık, dönemin sosyo-kültürel faaliyetleri, çocuk oyunları gibi konular üzerine yorumlar yapar. Sonuç olarak Köroğlu Destanı’nın yüzlerce yılda teşekkül ettiği ve metnin içerisinden dönemin sosyo-kültürel özellikleri, inançları vb. gibi konular hakkında bilgi alınabileceğini vurgulamıştır.

AŞIK DESTANLARI TENKİTLİ BİBLYOGRFYASI

ARTUN, Erman, Âşıkların Destanlarının Sosyal Tarihe Kaynaklık Etmeleri, 53, 34-38 (2002)

Âşık destanları yüzyıllarca toplumun haberciliğini üstlenmiş, ezgiyle desteklenmiş şekil ve tür özellikleriyle günümüze taşınmıştır. Destanlar Anadolu'daki kültürel değişim ve gelişimin analizinde, söylendiği dönemin sosyal yapısını, halkın psikolojisini, düşünüşünü, yaşayışını, inançlarını yansıtmaları yönüyle sosyal tarihe kaynaklık eder.

ASLAN, Namık, Bir Yazma Hikâye Mecmuası Ve Kesik Baş Destanı, 28, 35-38 (1995)

Yazının giriş kısmında, bulunan hikâye mecmuasının kime ait olduğu konusunda bilgi verilmiştir. Destan metninin şekil ve mana özellikleri hakkında da bilgi verildikten sonra konu üzerine görüş bildiren bilim adamlarından bahsedilmiştir. Son olarak destan metni Latin harfleri ile verilmiştir.

ÇOBANOĞLU, Özkul, “İcra ve İletişim Merkezli Yapısal Kalıplaşmaları İşlevleri Açısından Yazılı Kültür Ortamı Âşık Destanları İle İngiliz Sokak Baladları”, 35, 28-32 (1997)

Yazar bu yazıda, öncelikle âşık tarzı yazılı kültür ortamı destan geleneği ile İngiliz Sokak balad geleneği kavramlarını tanımlamıştır. Âşık tarzı destanların sözlü, yazılı ve elektronik ortamda aktarılması ve tüketilmesine değindikten sonra bu destanların şekil ve muhteva özelliklerinden bahsetmiştir. Çalışmada ele alınacak âşık tarzı yazılı kültür ortamı destanlarının matbaanın ülkemize geldikten sonra ortaya çıktığını vurgulamıştır. Yazının devamında İngiliz Sokak baladları hakkında bilgiler verdikten sonra bu iki kültürün yapısal kalıplaşmalar bakımından karşılaştırmasını yapmıştır.

GÖKDEMİR, Gönül, “1950-1975 Yıllarında Yazılan Aşık Destanlarında ‘Namus’ Kavramı”, 64, 52-69 (2004)

Bir milletin sözlü ve yazılı kültürü o millete ait inanç, gelenek, görenek, töre ve âdetleri içerisinde barındırır. Bu çalışmanın konusunu da âşık tarzı şiir geleneği içerisinde yazılı kültür dönemine denk gelen 1950-75 yılları arasında yazılmış, âşık destanlarında işlenen ‘namus’ kavramı oluşturmaktadır. Bu dönemde, ülkenin içinde bulunduğu siyasi ve kültürel değişmelerden kaynaklanan ahlaki değerlerdeki değişim, sansasyonel konu arayan destancıların destanlarına konu olmuştur. Daha fazla satmak, hem ekonomik gelirini artırmak hem de toplumda

prestij elde etmek isteyen destancı toplumun haber alma, ibret alma, toplumsal değerlerin öğretilmesi, hatırlatılması vb. gibi ihtiyaçlarına cevap verme noktasında namus kavramını ön plana çıkarmıştır

YAKICI, Ali, “Âşık Tarzı Türk Şiirinde Destan Türünün Tasnifi”, 19, 19-23 (1993).

Yazar bu yazının giriş kısmında destan kavramı üzerinde durur ve Âşık Tarzı Türk şiirinde destanın karşılığı olarak “epope” terimini kullanır. Çalışmasının, destanları ana ve alt konuları bakımından tasnifi olduğunu vurgular. Bütün destanların koşma nazım şekli ile yazılmadığını söyledikten sonra destanların biçimleri bakımından da bir tasnife tabi tutulması gerektiğini söyler. Yazının sonraki bölümlerinde destanlar üzerine yapılan tasnif çalışmaları hakkında bilgi verir. Destanları 29 başlık altında tasnif eder. Sonuç kısmında, yapmış olduğu tasnif çalışmasını değerlendirir.

GENEL BİBLİYOGRAFYA

1. AÇA, Mehmet, “Türk Destanlarındaki Aşerme (yerikleme) Motifinin Destan Kahramanları Üzerindeki Etkisi ve Hayvan Ata (Ecdat) İnancıyla Olan Bağlantısı”, **34**, 78-81 (1997)
2. _____, “Altay Türklerinin Kahramanlık Destanı: Alıp Manaş”, **35**, 109-111 (1997)
3. _____, “Tufan’ın Kuşları ve Kozı Körpeş-Bayan Sulu Destanındaki Bazı 3-Kuşlar”, **42**, 53-57 (1999)
4. _____, “Türk Kahramanlık Destanlarında İç Mücadele ve Yakın Akrabaları Tarafından İhanete Uğrayan Kahraman”, **44**, 18-23 (1999)
5. _____, “Köne Epos (Arkaik Destanı) Kavramı ve Türk Halk Hikâyelerindeki Âşıklara Mahsus Evlilik Konusunun Kaynaklarından Alplara Mahsus Evlilik”, **47**, 11-21 (2000)
6. _____, Türk Destancılık Geleneğine Bütüncül Yaklaşabilme ve Alp Kavramı Üzerine Bazı Yeni Yaklaşım Denemeleri, **48**, 5-17 (2000)

7. _____, “Özbek Türklerinin Destancılık Geleneği Üzerine Notlar”, **53**, 78-93 (2002)
8. _____, “Şamanlığa Geçişteki Ölüm Dirilme Ritiuelinden Türk Destanlarındaki Ölüm Dirilmeye”, **54**, 75-85 (2002)
9. _____, “Türk Kahramanlık Destanlarının Öksüz- Yetim Bahadırları”, **58**, 67-75 (2003)
10. _____, “Tıva Destan ve Masallarının Araştırılmasında Tür Sorunu”, **72**, 85-94(2006)
11. AÇA, Mustafa, “Yirtöşlik Destanının Sibiry (Tümen) Türkleri Eş Metnindeki Olağanüstü Yardımcı Kahramanlar Motifi Üzerine Bir Deneme”, **51**, 65-74 (2001)
12. ADIGÜZEL, “Sedat: Başkurt Destanı Akbuzat’ın Epik Kurallara Göre İncelenmesi”, **44**, 24-34 (1999)
13. ARSLAN, Mustafa, “Göroğlu’nun Türkmen Versiyonuna Ait Anlatmalarının Tespiti ve Bazı Problemler”, **38**, 69-73 (1998)
14. _____ Köroğlu Destanının Türkmen Benzer Metninde Genç Kahramanlar Hakkında Hikâyeler”, **51**, 42-50 (2001)

15. ALİYEV, “Alaeddin Mehmedoğlu: Şamhelil Hatemoğlu MEHMEDOV “Dede Gorgud” Boyları ve Çağdaş Azerbaycan Edebiyatı, **11**, 21-26 (1991)
16. ARTUN, Erman, Âşıkların Destanlarının Sosyal Tarihe Kaynaklık Etmeleri, **53**, 34-38 (2002)
17. ASLAN, Namık, Bir Yazma Hikâye Mecmuası Ve Kesik Baş Destanı, **28**, 35-38 (1995)
18. _____, “15. yy. Tekke Şairlerinden Kemal Ümmi’nin Bir Destanı”, **34**, 50-52 (1997)
19. BAHADIROVA, Sarigül, “Qaraqalpaq Xalıq Dastanı Alpamis’tın Variantları Haqqında”, **42**, 58-61 (1999)
20. BAŞGÖZ, İlhan, “Dede Korkut Destanında Epiyetler”, **37**, 23-35 (1998)
21. BİRAY, Nergis, “Türkmenler Arasında Ali Şir Nevai Hakkında Anlatılan Halk Destanları I”, **39**, 57-76 (1998)
22. _____, “Türkmenler Arasında Ali Şir Nevai Hakkında Anlatılan Halk Destanları-2-”, **40**, 50-57 (1998)

23. CANKARA, Murat: "Dede Korkut'ta Renkler Üzerine", **55**, 110-114 (2002),
24. ÇAY, M. Abdülhaluk, "Ergenekon Destanı ve Nevruz Bayramı", **25**, 2-7 (1995)
25. ÇETİN, İsmet: "Dede Korkut'un Yaşadığı Dönem Hakkında I" , **17**, 43-45 (1993) (Devamı: 18. sayıda)
26. _____ "Dede Korkut'un Yaşadığı Dönem Hakkında-II", **18**, 29-32 (1993)
27. _____, "Türk Destan Kahramanları ve Köroğlu", **39**, 46-52, (1998)
28. _____, "Âşık Şenlik'in Salsal Destanı Hakkında", **41**, 9-13, (1999)
29. ÇINAR, Ali Abbas, "Türk Destanlarında Alp Tipi At", **56**, 153-157 (2002)
30. ÇOBANOĞLU, Özkul, "Anadolu Destanları", **29-30**, 118-124 (1996)
31. _____, "İcra ve İletişim Merkezli Yapısal Kalıplaşmaları İşlevleri Açısından Yazılı Kültür Ortamı Âşık Destanları İle İngiliz Sokak Baladları", **35**, 28-32 (1997)
32. DURBİLMEZ, Bayram, "Efsaneden Destana: Kazakistan'da Korkut Ata ve Korkut Köyü", **60**, 219-232 (2003)

33. DURDIYEVA, Amangül, “Aslı ve Kerem Destanı”nın Türkmen Varyantından Şiirler”, **15**, 18-19 (1992)
34. DUYMAZ, Ali, “Kıpçak Sahası Türk Destanlarında Bir Oğuz Alprı: Salur Kazan”, **31-32**, 49-59 (1996)
35. _____, “Oğuz Kağan Destanı’ndan Dede Korkut Kitabı’na Kahramanlarının Beden Tasvirlerinin sembolik Anlamları Üzerine Değerlendirmeler”, **76**, 59-62 (2007)
36. EKİCİ, Metin, “Anadolu Sahası Köroğlu Anlatmalarında Kadın Tipleri”, **44**, 10-17, (1999)
37. _____, “Celali Revolts And The Epic Story Of Köroğlu- Celali İsyancı ve Köroğlu Destanı”, **51**, 15-27 (2001)
38. _____, “Dirse Han Oğlu Boğaç Han Anlatmasında Bireysellik ve Toplumsal Bütünlük”, **52**, 50-59, (2001)
39. _____, “Destan, Araştırma ve İncelemelerinde Kullanılan Bazı Terimler Hakkında-I”, **53**, 27-33 (2002)

40. _____, “Destan Araştırma ve İncelemelerinde Kullanılan Bazı Terimler Hakkında II”, **54**, 11-18 (2002)
41. ERCİLASUN, Ahmet B., “Deli Dumrul İle Kazakların Korkut Atası Arasında Bir mukayese”, **37**, 13-16 (1998)
42. _____, “Oğuz Kağan Üzerine Bazı Düşünceler”, **11**, 6-9 (1991)
43. _____, “Şu Destanı Hakkında”, **12**, 6-11 (1991)
44. _____, “Alper Tonga’ya Ait Bazı Sözler”, **16**, 11-12 (1992)
45. _____, “Salur Kazan Kimdir?”, **56**, 22-33 (2002)
46. _____, “Muallim Cevdet ve Oğuzname”, **60**, 35-46 (2003)
47. ERGUN, Metin, “Türk Ağaç Kültü İnancının Dede Korkut Hikâyelerindeki Yansımaları”, **47**, 22-30 (2000)
48. _____, “Hakas Haycıları ve Haycılık Sanatı”, **19**, 23-26 (1993)
49. _____, “Ural Batır, Akbuzat ve Köroğlu Destanları Arasındaki Benzerlikler”, **49**, 13-15 (2001)

50. _____, “Özbek Türklerinin İntizar Destanı”, **7**, 45-47 (1990)
51. ERGUN, Pervin, “Altay Destanlarında ve Anadolu Türk Masallarında Tastarakay- Keloğlan”, **68**, 78-84 (2005)
52. FEDAKAR, Selami, “Alpamış Destanı ve Bey Böyrek Hikâyesi Arasında Bir Karşılaştırma”, **51**, 51-64 (2001)
53. _____, “Alpamış Destanı ve Dede Korkut Kitabı’nda Kahramanların Ortaya Çıkışı”, **61**, 134-141 (2004)
54. _____, “ Özbekistan’da Destan Çalışmalarının Tarihçesi”, **62**, 67-79 (2004)
55. GÖKDEMİR, Gönül, “1950-1975 Yıllarında Yazılan Aşık Destanlarında “Namus” Kavramı”, **64**, 52-69 (2004)
56. GÖNEN, Sinan, “Dede Korkut Hikayeleri’nden Günümüze Yansıyan Evlilik Adetleri”, **69**, 62-71 (2006)
57. GÜLER, Kadir, “Pesendî ve Ortakçı Destanı”, **35**, 64-68 (1997)
58. GÜLMEN, Nuriye, “Axel Olric'in Epik Yasaları Işığında "Salur Kazanun Evi Yagmaladığı Boyu Beyan Eder" İsimli Hikâyenin Okunması”, **79**, 14-20, (2008).

59. GÜNAY, Umay, “Dede Korkut Hikâyelerindeki Karakterlerin Tahlili”, **37**, 3-12 (1998)
60. GÜVEN, Merdan, “Oğuz Kağan Destanında Hayvanlar”, **57**, 82-91 (2003)
61. HEKİMOV, Mürsel İsmayıloğlu: Halk Deyimleri -Duyumları ve Kitab-ı Dede Korkut’da Alkış-Dua-And-Kasem ve Kargışlar, (Çev: Şahin KÖKTÜRK), **31-32**, 42-48 (1996).
62. HÜSEYİNOVA, Nezaket “Ural Batır, Kitabı-Dede Qorqud Ve Maaday Qara Eposlarında Qedim Türk Meişet Tesvirleri”, **43**, 34-36 (1999).
63. İŞANKUL, Cabbar “Alpamış Destanı ve Deded Korkut Kitabı’ndaki Mitolojik Motifler”, (Aktaran: Selami FEDAKAR), **52**, 60-67 (2001).
64. JİRMUNSKİY, J.M, “Epik Gelenek”, (Çev: Oktay KARACA), **37**, 171-176 (1998)
65. KARASOY, “Yakup: Destan Kavramı”, **10**, 37-42 (1991).
66. KARİBOĞLU, Celil, (NAĞİYEV), “Köroğlu’nun Çin Kökenleri”, **37**, 72-77 (1998)
67. KAYA, Doğan, “Sivaslı Âşıklardan Yemek Destanları”, **7**, 56-59 (1990)

68. _____, “Zaralı Destancı Şairler”, 56, 130-135 (2002)
69. KINACI, Cemile, “Manasçılık ve Kadın Manasçılar”, 70, 74-78, (2006)
70. KIRBAŞOĞLU, “Filiz: Köroğlu’nun Özbek Varyantları Üzerinde Bir inceleme”, 33, 31-35 (1997)
71. KİRİŞÇİOĞLU, M. Fatih “Yakutların Menşei Üzerine Bir Destan Metni”, 15, 16-18 (1992)
72. KOCAKAPLAN, İsa, “Dede Korkut’un Delileri”, 64, 18-24 (2004)
73. KÖSE, Nerin, “Gül Bilbil Destanı”, 24, 29-33 (1994).
74. _____, “Lord Roglan’ın Geleneksel Kahraman Kalıbı ve Kococaş”, 43, 19-23 (1999)
75. _____ ““Manas” İle “Kococaş”, “Kızcibek”, “Kurmanbek”, “Seyitbek”, “Ak Möör” Destanları Arasındaki Paralellikler”, 46, 48-60 (2000)
76. _____, ““Kurmanbek” ve “Seyitbek” Destanları”, 48, 18-23 (2000).
77. _____, “Kırgızlardan Bir Destan: Cangıl Mırza”, 49, 67-70 (2001)

78. _____, “Seyitbek Destanı Üzerine”, **51**, 28-41 (2001).
79. _____, “Kızıbek Destanı”, **31-32**, 71-73 (1996)
80. _____, “Narkız Destanı ve Dede Korkut”, **57**, 39-45 (2003)
81. MEMMEDOV, “Celal: Dede Korkut Üzerine”, **26**, 26-27 (1995)
82. MİRZAYEV, Töre, “Destanların Şahı”, (Akt: Selami FEDAKAR), **37**, 67-71 (1998).
83. MOLOV, Rıza, “Köroğlu Destanının Sosyal ve Tarihsel Temelinin İncelenmesine Katkı, (Çev, Kemal BOZ), **57**, 136-153 (2003).
84. OĞUZ, M. Öcal, “Manas Destanı ve Dede Korkut Kitabı’nda Kardeşler Arası İlişkiler”, **31-32**, 37-41 (1996).
85. _____, “Ergenekon ve Şehname’den Çalıntı Bir Tarih”, **10**, 29-31 (1991)
86. _____, “Mitolojimizde ve Ural Batır Destanında Başlangıçtaki Sonsuz Su”, **38**, 22-24 (1998).
87. _____, “Lord Raglan’ın Geleneksel Kahraman Kalıbı ve Boğaç Han”, **40**, 2-6 (1999).

88. _____, “Lord Raglan’ın Geleneksel Kahraman Kalıbı ve Basat”, **41**, 2-8
(1999)
89. _____, “Dede Korkut Kitabı’nda Sosyal Çevre İçinde Ozan”, **37**, 36-38
(1998)
90. _____, “Destanlarımızdaki Olağanüstü Doğum Motifi Etrafında Manas”,
27, 12-13 (1995).
91. _____, “Destan Tanımı ve Eski Türk Destanları”, **62**, 5-7 (2004).
92. ORAZBAYOĞLU Muhtarkan, “Orta Asya Kazak Türklerinin Tarihi
Destanlarının Teşekkül Meseleleri”, **4**, 25-26 (1989)
93. ÖZCAN, Tarık: Oğuz Kağan Destanı’nın Halk Anlatılarının Epik Kuralları
Bakımından İncelenmesi, **31-32**, 95-97 (1996).
94. _____, “ Oğuz Kağan Destanının Kahramanlık Mitosu Bakımından
Çözümlemesi, **57**, 76-81 (2003).
95. ÖZKAN, Nevzat, “Dede Korkut Kitabında Dini-Tasavvufî Unsurlar”, **21**, 67-
73 (1994)

96. _____, “Dede Korkut Kitabında Dini Tasavvufi Unsurlar II”, **22**, 22-24 (1994)
97. ÖZKAN, Tuğba Saltık, “Kahramanın Yolculuğu Bağlamında Bamsı Beyrek ve Erginleme Süreci”, **81**, 27-33 (2009)
98. ÖZTÜRK, Ali Osman, “Erzincan Depremleri Üzerine Destanları”, **39**, 141-142 (1998).
99. ÖZTÜRK, Ali Özgün, “Bir Kırgız Destanı: Mendirman”, **74**,34-37 (2007)
100. RECEPOV, Muhammedcan, “Özbek Destan Terennüm Düzeni”, **23**, 50-52 (1994).
101. SHERIDAN, R. Aslıhan AKSOY, “Sözlü Formül Kuramı Işığında Dede Korkut Kitabı’na Bakış”, **79**, 21-32, (2008)
102. ŞAHİN, Halil İbrahim, “Tiva ahramanlık Destanları 1-2”, **68**, 235-236 (2005).
103. _____, “Necep Oğlan Destanı’nda Türkmen Bahşılarının Eğitimleri ve İcra Ortamları”, **76**, 210-217 (2007).

104. ŞAKEEVA, Çınar A, “Manas Eposundaki İnsanın Curum-Turumuna Analiz”, (Latin Harflerinden Aktaran: Matkerim Talanbek), **28**, 39-42 (1995)
105. ŞAVK, Ülkü Çelik, “Manas ve Maaday-Kara’da Sayılar”, **50**, 52-57 (2001)
106. ŞİŞMAN, Bekir, “Kazakistan ‘da ‘Korkut Ata’ ile İlgili Söylenceler”, **37**, 51-54 (1998)
107. _____, “Köroğlu Destanı’nın Kazak Varyantındaki Tarihi, Sosyo-Kültürel Unsurlar”, **45**, 52-59 (2000)
108. TİMURÖĞLU, Senem, “Battal Gazi Destanı Adlı Filme Alaycı Dönüşüm Bağlamında Bir Yaklaşım”, **67**, 20-22, (2005).
109. TOKATLI, Ümit, “Şehit Destanı”, **11**, 42-43 (1991). (Devamı: 12. Sayıda).
110. _____, “Şehit Destanı -2-”, **12**, 35-37 (1991).
111. TURAN, Ahmet, “Türk Destan ve Masallarında Şekil Değişirme (Kuş Şekline Girme) Motifi”, **5**, 35-37 (1990).
112. TÜRKMEN, Fikret, “Köroğlu’nun Özbek Varyantları”, **4**, 8-9 (1989).

113. _____, “Kazan’da Bulunan Yeni Bir Oğuzname Nüshası Üzerine”, **26**, 4-7 (1995)
114. UÇ Himmet, “Dirse Han Oğlu Boğaç Han Hikayesi”, **60**, 47-56 (2003).
115. UYANIK, Seda, “Dede Korkut Anlatmalarında Metinlerarası Söylem”, **83**, 30-40 (2009)
116. VAMBREY, A., “Yusuf-Ahmet Destanı’nın Önsözü”, (Çev: Yücel Aksan), **17**, 37-41 (1993).
117. YAKICI, Ali, “Âşık Tarzı Türk Şiirinde Destan Türünün Tasnifi”, **19**, 19-23 (1993).
118. _____, “Kuraklığın Kültürel Hayattaki Yeri ve Konyalı Âşık Mehmet’in Kıtık (Kuraklık) Üzerine Söylediği Destanlar”, **51**, 93-99 (2001)
119. _____, “Dede Korkut Kitabı’nda Görülen Ozan Tiplerinin Türkiye Sahası Âşıklık Geleneğinin Oluşumuna Etkisi”, **73**, 40-47 (2007)
120. YILAR, Ömer, “Dede Korkut Kitabındaki Bamsı Beyrek İle Anadolu’da Anlatılan Bey Böyrek Hikâyeleri ve Masalları Üzerine Motif Bakımından Bir Karşılaştırma Denemesi”, **48**, 43-47 (2000)

121. YILDIRIM, Dursun, “Dede Korkut ve Yunus Emre’de Hayat, Tabiat Tanrı ve Ölüm”, **37**, 17-22 (1998)
122. _____, “Köroğlu Destanı’nın Orta Asya Rivayetleri”, **4**, 10-11 (1989),
(Devamı: 26)
123. YILDIZ, Naciye, “Manas Destanında Hoşgörü”, **26**, 47-50 (1995).
124. _____, “Dede Korkut Hikâyelerinde ve Manas Destanında Ağaç”, **37**, 47-50 (1998).
125. YOLOĞLU, Güllü, “Qaqouz Destanlarında Kitabi-Dede Qorqud Motivleri”, **39**, 82-83 (1998).
126. YÜCEL, Ayşe, “Masallarda Dev ve Yaratılış Destanındaki Benzerleri”, **39**, 38-45 (1998).
127. YÜKSEL, Hasan Avni, “Bâbürek”, **37**, 54-66 (1998)
128. ZHIRMUNSKY, V., “Orta Asya Türk Destanlarında Tarihi ve Tarih Dışı Unsurlar”, (Çev: Metin ÖZARSLAN) , **35**, 100-108 (1997).
129. _____, “Dede Korkut Kitabına Girmeyen Hikâyeler”, (Çev: C. KANAŞEYEV), **36**, 77-78 (1997)

130. ÖZKAN, Tuğba Saltık, “Bamsı Beyrek Ve Bey Böyrek Anlatılarında Arketipik İmgeler”, **85**, 81-90 (2010)
131. DİLEK İbrahim, “Sibirya Türk Destanlarında Kahramanın Yeraltı Ve Gökyüzü Dünyalarıyla İlişkileri Üzerine Bazı Tespitler”,**85**, 46-56 (2010)
132. AÇA, Mehmet, “ ‘Oğuz Kağan’ ve ‘Arı-Haan’ Destanları Uygarlaşma Süreci Açısından Nasıl Okunabilir?”, **83**, 59-75 (2009)
133. YILDIZ, Naciye, “Türk Destanlarında ‘Çocuksuzluk’ ”, **82**, 76-88 (2009)

SONUÇ

Yapmış olduğumuz bu çalışma bizi, yüksek lisans ders dönemi boyunca üzerinde titizlikle durduğumuz destan konusunda bir adım daha ileri götürmüştür. Hocam Salahaddin Bekki ile birlikte belirlemiş olduğum yüksek lisans tezi ,*“Altay, Tuva, Hakas ve Şor destanları üzerine şekil değiştirme motifi bağlamında bir inceleme”* çalışmasına daha geniş bir perspektiften bakma imkânı sağlamıştır.

Türk dünyasının yazılı ve sözlü kültür açısından ne kadar zengin olduğunu, bu kültürlerin sadece bir başlığı diyebileceğimiz destan konusu üzerine çalışma yaparken gördük. Anadolu, Orta Asya ve dünyanın değişik bölgelerinde yaşayan soydaşlarımızı fiziki sınırların ayırmasına rağmen gönül ve söz birliğinin canlı bir şekilde yaşadığını gördük. Ayrıca araştırmalarının çoğunda Türk topluluklarının destanlarının birbirleri ile benzerlikleri üzerinde sıkça durulduğunu gördük.

Bu alanda bizden sonra çalışma yapacak araştırmacılara kolaylık sağlamak ve Millî Folklor dergisinde yer alan destan konulu yazıları derli toplu bir şekilde ortaya çıkarmak, çalışmamızın amacını teşkil etmiştir.